

ŠAJĀ NUMURĀ:

- Žurnāla "Latvijas Lopkopis" jūlija numurā... 2
- "Novada Garšas" mājaslapai – vizuālas izmaiņas... 2
- Vienkāršotas dokumentu prasības investīcijām materiālajos aktīvos... 3
- Bioloģiskās daudzveidības atjaunošana ilggadīgajos zālajos... 3
- Jaunais uzņēmējs rada "Hortenziju oāzi" Augšdaugavas novadā... 6
- Kāpēc arvien biežāk redz ūdeni uz laukiem?... 8
- Izmaiņas darba devēja ziņojumā... 9
- No sapņa līdz "Dižprojektam" – tenisa laukumi Grobiņā... 10
- Klientiem pieejams jaunais Valsts meža dienesta e-pakalpojumu portāls... 12
- Eiropas Komisijas budžeta priekšlikums raisa diskusijas... 13
- Svarīgākie datumi, kurus lauku uzņēmējs nedrīkst aizmirst 2025. gada septembrī... 14

Foto: no saimniecības arhīva

**PAR ELMĀRA BAIKA
"HORTENZIJU OĀZI" –
6./7. LPP**

AKTUALITĀTES

IZDOTS ATJAUNOTAIS "CEĻVEDIS MĀJRAŽOŠANĀ"

Ar patiesu gandarījumu mazo pārtikas ražotāju lietošanā nododam atjaunināto "Ceļvedi mājražošanā"! Digitālais izdevums ļauj plādot bez maksas pieejams, reģistrējoties LLKC Krātuvē: <https://ej.uz/qfd1>.

Ceļveža pusgada tapšanas darbs jūlija sākumā noslēdzās sirsnīgā un izzinošā diskusijā "Iekodies cidonijā? Turpini smaidīt, ejot mazā pārtikas ražotāja ceļā!" Ja ceļveža uzdevums ir palīdzēt ikvienam, kurš vēlas sākt mājražošanu, saprast, kas un kā darāms, tad diskusijā mazie pārtikas ražotāji – "Aveni" un "Grauda Spēks" – dalījās pieredzē, attīstot ražošanu un arī mainot tās virzienu.

Saruna izvērtās visai aizraujoša, analizējot to mazā pārtikas ražotāja darbības fāzi, kurā sapnis par gar-

da, kvalitatīva produkta ražošanu jau izsapņots, saņemta pircēju atziņība un jādome par nākamo attīstības posmu – apjomu palielināšanu vai eksportu. Ja to neizvēlas, var pienākt mirklis, kad darbība jāpārtrauc. Kā no šādiem mirkļiem izvairīties? Vai no tiem VAJAG izvairīties?

Kur un kādu atbalstu, padomu var meklēt šādās situācijās, varēja uzzināt šajā diskusijā, kuras ieraksts pieejams "Novada Garšas" YouTube kanālā. Secinājumi pēc diskusijas – mazais ražotājs nav viens sava ceļa izaicinājums, ja saplāno loģistiku, interesantas un gardas kafijas pauzes izdodas no mazo ražotāju piedāvājuma. Latvijā joprojām ir fantastiski saimnieki un viņu saražotie gardumi!

Par gardumu izcilo kvalitāti diskusijas dalībnieki un saņākušie interesenti varēja pārliecināties nelielā svinīgā ceremonijā pēc diskusijas, baudot cienastu no četriem Latvijas novadu mājražotājiem, kuru sagādāja "Novada Garšas" lieliskie reģionālie konsultanti.

Atjaunināto "Ceļvedi mājražošanā" palīdzēja sagatavot Latvijas Biozinātņu un tehnoloģijas universitātes (LBTU) mācībspēki: Ilona Dabiņa-Bicka, Ilze Grāmatiņa, Inga Ciproviča, Solvita Kampuse, Daiga Kunkulberga, kā arī Pārtikas un veterinārā dienesta (PVD) un Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centra (LLKC) eksperti.

Ilze Rūtenberga-Bērziņa,
LLKC sabiedrisko attiecību speciāliste

■ Gaujmalas ogas "Zemesziedīņos" 15

**Līdzfinansē
Eiropas Savienība**

AKTUALITĀTES

ŽURNĀLA "LATVIJAS LOPKOPIS" JŪLIJA NUMURĀ

Nav šaubu, ka valsts budžeta problēmas ir risināmas pamatā ar ekonomiskās aktivitātes celšanu un birokrātijas mazināšanu. Kā šie procesi notiek lauksaimniecībā, par to žurnāla jūlija numurā saruna ar Lauksaimnieku organizāciju sadarbības padomes (LOSP) priekšsēdētāju Gunti Gūtmani.

"Mums ir daudz darba, lai nodrošinātu vietējās produkcijas noieta palielināšanu, un te liela loma ir sabiedrības informēšanai un izglītošanai," tā vienu no darba prioritātēm raksturo G. Gūtmanis.

Kāda ir situācija piena tirgū pasaulē, izmantojot Starptautiskā piensaimniecību salīdzināšanas tīkla IFCN datus, skaidro LLKC Lopkopības nodaļas vadītāja un žurnāla nozaru redaktore Silvija Dreijere.

Saimnieku pieredzes rubrikā stāsts par jauno lauksaimnieku no Madonas novada Vestienas pagasta "Lubejām" Jurģi Ļaudaku. Par Jurģi var teikt tā – profesionāls būvinženieris audzē kazas, turklāt ne šādas tādas, bet Būru kazas.

Padomus teļu veiksmīgai izaudzēšanai sniedz veterinārārsts Dainis Arbidāns. Savukārt, kā veicas projektā par govju embriju transferenci, raksta Lat-

vijas Biozinātņu un tehnoloģiju universitātes Veterinārmedicīnas fakultātes pētniece Dr. med. vet. Ilga Šematoviča.

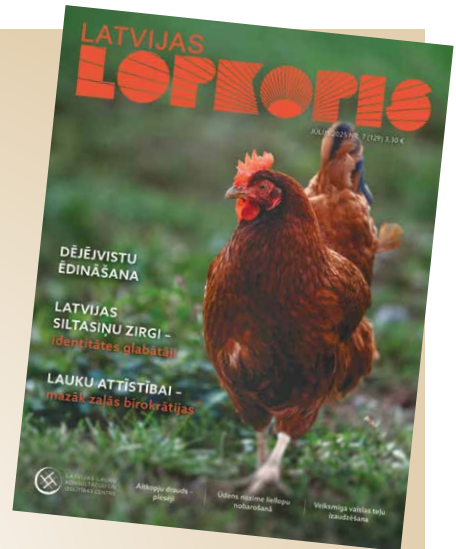
Cik nozīmīgi ir nodrošināt liellopiem labas kvalitātes ūdeni pietiekamā daudzumā un kā to aprēķināt, skaidro LLKC Lopkopības kompetenču centra vadītāja un žurnāla galvenās redaktora vietniece Anita Siliņa.

Žurnālā atradīsiet arī informāciju par to, cik daudz un kādus nodokļus pērn valsts budžetā samaksājuši kooperatīvi.

Par savu pieredzi putnkopībā saimnieku pieredzes rubrikā stāsta Madonas novada Mārcienas pagasta "Kalna Jurgāru" saimnieks Gvido Čerbakovs. Putnkopjiem iesakam arī iepazīties ar pētījumu rezultātiem par mikroaļģu izēdināšanu dējējvistām. Turpat arī Latvijas Apvienotās putnkopības nozares asociācijas izpilddirektore Annas Ērlihas padomi dējējvistu ēdināšanai.

Kāda ir plēsēju ietekme uz aitkopības nozari un kādas ir iespējas aitkopjiem pasargāt savu ganāmpulkus, raksta Latvijas Aitu audzētāju asociācijas aitū vērtēšanas eksperte Dina Avotiņa.

Zirgu rubrikā žurnāliste Dace Mīltere raksta par Jeļizavetu un Kārli Zaueriem, kuri Jaunpilī izveidojuši savu nelielu saimniecību un par vienu no galvenajiem uzdevumiem tās

attīstībā uzskata Latvijas siltasiņu braucamā tipa zirgu audzēšanu.

Kā ierasts, žurnālā nozares ziņas no Latvijas un ārzemēm, labas veselības uzturēšanas padomi, saimnieku aptauja, recepte un anekdotes.

Atgādinām, ka žurnālu "Latvijas Lopkopis" iespējams abonēt VAS "Latvijas Pasts" pasta nodaļās visā Latvijā, abonēšanas indekss – 2044, pasūtīšanu iespējams veikt arī elektroniski "Latvijas Pasts" mājaslapas elektroniskās abonēšanas sadaļā: https://abone.lv/lv/latvijas_preses_izdevumi/zurnali/2044/2025_gads/

Žurnālu var iegādāties arī Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrā Ozolniekos.

Iveta Tomsone, LLKC Apgāda vadītāja

LLKC JAUNUMI

"NOVADA GARŠAS" MĀJASLAPAI – VIZUĀLAS IZMAIŅAS

"Pastāvēs, kas pārmainīsies!" – šis Raiņa teiciens attiecināms uz jebko, arī Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centra (LLKC) veidoto mājaslapu www.novadagarsa.lv.

Paralēli informācijai par mazajiem

pārtikas ražotājiem visā Latvijā nu tajā ir pieejama arī informācija par Nacionālās pārtikas kvalitātes shēmām (zaļo un bordo karotīti), kā arī par Eiropas pārtikas kvalitātes shēmām, kurās rodama mūsu salinātā rupjmaize, sklandraušī, nēģi, sviests un vēl citi produkti. Ikviens

interesents šajā sadaļā var arī uzzināt, kā kļūt par ES pārtikas shēmu dalībnieku.

Vizuālais izskats uzlabots arī "Novada Garšas" <https://tirgus.novadagarsa.lv/>, kurā iegādei pieejami aptuveni 600 vietējo ražotāju produkti.

LLKC Lauku attīstības nodaļa

Atrnāc. Atklāj. Iemīli!

Šeit vari satikt, iegādāties un baudīt Latvijas mazo ražotāju un mājražotāju unikālus un gardus produktus no vietējiem izejvielām. Katru ar savu īpašo stāstu, pasniegtus no ražotāju rokām, gatavotus no sirds.

Autorizēties   Reģistrēties   Pieteikties jauniem

Nacionālās pārtikas kvalitātes shēmas

Eiropas pārtikas kvalitātes shēmas

Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs,
Rīgas iela 34, Ozolnieki, Ozolnieku pag., Ozolnieku nov., LV-3018, tālr. 63050220,
admin@llkc.lv, laukutikls@llkc.lv

WWW.LLKC.LV
WWW.LAUKUTIKLS.LV

ATBALSTS

VIENKĀRŠOTAS DOKUMENTU PRASĪBAS
INVESTĪCIJĀM MATERIĀLAJOS AKTĪVOS

Valdība 1. jūlijā apstiprinājusi izmaiņas noteikumos par valsts un ES atbalsta piešķiršanas kārtību lauku attīstības investīcijām materiālajos aktīvos, precizējot atsevišķus atbalsta saņemšanas nosacījumus un vienkāršojot iesniedzamo dokumentu prasības, tādējādi samazinot administratīvo slogu atbalsta pretendentiem.

Atbalsta pretendentiem ir samazināts administratīvais slogs, vienkāršojot iesniedzamo dokumentu prasības, tajā skaitā arī būvniecības ieceru informācijai, un pieļaujot dažādību iepirkuma dokumentu formātos.

Ar grozījumiem precizēts, ka pasākuma LA 4.1.1. "Atbalsts ieguldījumiem lauku saimniecībās konkurētspējai" atbalsta pretendenta sākuma sliekšnis turpmāk tiks vērtēts pēc pēdējā noslēgtā gada apgrozījuma nevis trīs gadu vidējā rādītāja. Šīs izmaiņas ļauj uz atbalstu pretendēt mazajām saimniecībām, kuru pēdējā noslēgtā gada

apgrozījums ir, sākot no 15 000 eiro.

Paplašinātas iespējas iegādāties lietotu tehniku, kuras vecums ir līdz 15 gadiem (iepriekš bija pieci gadi). Tomēr lauksaimniekiem pirms lietotas tehnikas iegādes ļoti rūpīgi jāpārlicinās par tās tehnisko stāvokli.

Dārzkopības kooperatīvajām sabiedrībām paplašināts atbalstāmo ieguldījumu klāsts, dodot iespēju saņemt atbalstu specifiskas tehnikas un iekārtu iegādei, kas vajadzīga ražas novākšanai, apstrādei un uzglabāšanai. Tāpat arī kooperatīvajām sabiedrībām, kas veic piena pārstrādi, palielināta atbalsta intensitāte piesārņojumu samazinošo tehnoloģiju ieviešanai, kā arī paredzēta papildu atbalsta intensitāte, ja kooperatīvās sabiedrības veic ieguldījumus pārstrādes attīstībā.

Ar grozījumiem precizēts nosacījums par maksimālo attiecināmo izmaksu apjomu, paredzot izņēmumu preventīvajiem un biodrošības ieguldījumiem, ļaujot saimniecībām saņemt

atbalstu arī pēc maksimālā attiecināmo izmaksu apjoma izmantošanas, lai stiprinātu saimniecību noturību un mazinātu lauksaimnieciskos riskus.

Pasākumā LA 4.2. Atbalsts ieguldījumiem pārstrādē lauksaimniecības produktu pārstrādes uzņēmumiem palielināta atbalsta intensitāte, lai tās varētu veikt ieguldījumus savas darbības nodrošināšanai ārkārtas situācijās.

Grozījumus attiecīgajos pasākumos piemēros, sākot no nākamajām projektu iesniegumu pieņemšanas kārtām.

Noteikumi "Grozījumi Ministru kabineta 2024. gada 21. maija noteikumos Nr. 303 "Valsts un Eiropas Savienības atbalsta piešķiršanas kārtība atklātu projektu konkursa veidā Eiropas lauksaimniecības fonda lauku attīstībai investīcijām materiālajos aktīvos 2023.–2027. gada plānošanas periodā"" stāties spēkā nākamajā dienā pēc publikācijas oficiālajā izdevumā "Latvijas Vēstnesis". **LU**

ZM Sabiedrisko attiecību nodaļa

AUGKOPĪBA

BIOĻĪGSKĀS DAUDZVEIDĪBAS
ATJAUNOŠANA ILGGADĪGAJOS ZĀLĀJOS

Foto: Samra Rotherberg

Demonstrējuma laukos pirmo reizi novērotas vairākas orhideju sugas

Noslēdzies LLKC Tukuma biroja organizētais demonstrējums "Bioloģiskās daudzveidības atjaunošanas metodes ilggadīgajos zālajos" Mācību un demonstrējumu centrā "Lielozoli" Slampes pagastā, kas tika uzsākts 2022. gadā sadarbībā ar Latvijas Zemnieku federāciju, Daugavpils Universitāti un zinātnisko vadītāju, Latvijas Dabas fonda zālāju biotopu ekspertu Rūtu Sniedzi-Kretalovu.

Demonstrējums tika ierīkots ar mērķi parādīt un izvērtēt bioloģiskās daudzveidības atjaunošanas metodes, botāniskā sastāva izmaiņas un veikt ekonomisko novērtējumu. Katru gadu demonstrējuma gaita atspoguļota Lauku dienā, LLKC tīmekļvietnē un izdevumā "Lauku Lapa".

Demonstrējuma *uzdevumi*: salīdzināt zālāju biotopu atjaunošanas metodes, veikt ekonomisko novērtējumu, kā arī veikt ilggadīgā zālāja apsaimniekošanu saskaņā ar apsaimniekošanas plānu.

Demonstrējuma ierīkošanas gaita:

Pirms demonstrējuma ierīkošanas 2022. gadā tika veikts zālāju botāniskā sastāva un bioloģiskās daudzveidības novērtējums. Rezultātā konstatētas ap 20 dabisko zālāju augu sugas, kā arī 4 zālāju biotopa indikatoraugu sugas. Konstatētais sugu sastāvs liecina par to, ka lauku var veidot par ES nozīmes biotopu 6270 Sugām bagātas ganības un ganības pļavas ar biotopa 6410 Mītri zālāji periodiski izzūstošās augsnes. Demonstrējuma lauks piemērots dažādu bioloģiskās daudzveidības veicinošu metožu efektivitātes izmēģināšanai. Ierīkots demonstrējuma lauks 1,2 ha platībā, kas sadalīts 4 lauciņos, kur katrā no tiem pielietota atšķirīga bioloģiskās daudzveidības atjaunošanas metode.

Demonstrējuma varianti:

1) pirmais (kontroles) lauks, kurā konstatēts potenciālam zālāju biotopam atbilstošs labākais botāniskais sastāvs, platībā tiks nodrošināti apstākļi dabiskai sugu ienākšanai; **► 4. lpp.**

► 3. lpp.

2) otrajā laukā veikta bioloģiski vērtīga zālāja sugu piesēja ilggadīgajā zālājā, kur 1/3 daļā lauka iesēts bioloģiski vērtīgu zālāju sēklu maisījums;

3) trešajā laukā veikta bioloģiski vērtīga zālāja zaļmasas izklāšana ilggadīgajā zālājā;

4) ceturtajā laukā, tā vidusdaļā, 2022. gadā veikta augsnes ecēšana 240 m² un iesēti zvaguļi. 2023. gada rudenī veikta zālāju biotopa velēnas pārnese 30 m² platībā.

Visos demonstrējuma laukos veikti zālāja kopšanas un uzturēšanas darbi atbilstoši izstrādātajam apsaimniekošanas plānam, kā arī regulāri veikti zālāju botāniskā sastāva un bioloģiskās daudzveidības novērtējums.

Lai nodrošinātu zvaguļu labvēlīgo ietekmi uz pļavas dabisko šanos, tika ievērots demonstrējuma zinātniskās vadītājas Rūtas Sniedzes-Kretalovas ieteikums veikt to atkārtotu piesēšanu. Šī gada aprīļa vidū ceturtajā laukā, 6 x 40 m platā joslā no lauka vidus (atstājot 2022. gadā sēto sleju) uz vienu pusi, tika iesēts lielais zvaguļis (300 g). Savukārt dabiskā zālāja augu sugu skaita palielināšanai 6 x 40 m platumā uz otru pusi tika iesēts sertificētas biotopu un augu sugu aizsardzības jomas ekspertes Agneses Priedes zālāju vākts maisījums Nr. 2 – sauss līdz mēreni sauss krāšņi ziedošs zālājs (300 g). Tas piemērots sausām līdz mēreni mitrām samērā nabadzīgām neitrālām vai kaļķainām augsnēm, gaišās, nenoenotās vietās. Daudz koši ziedošu augu, kas ir viskrāšņākie ap vasaras vidu. Daudz dabisku zālāju indikatoru sugu.

Rezultāti

Botāniskā sastāva un bioloģiskās daudzveidības novērtējums pa gadiem
2022. gadā, uzsākot demonstrējumu un novērtējot zālāju, izmēģinājuma lauks

Demonstrējumā veiktie pasākumi katrā variantā 2022.–2025. g.

Demo lauks	2022. gads	2023. gads	2024. gads	2025. gads
1.	zālāja pļaušana ar zāles savākšanu un novešanu no lauka (2022., 2023. g. – jūnijā, 2024., 2025. g. – jūlijā, 2022. g. augustā)			
2.	zālāja pļaušana ar zāles savākšanu un novešanu no lauka (2022., 2023. g. – jūnijā, 2024., 2025. g. – jūlijā, 2022. g. septembrī)			
	1000 m ² ecēšana un dab. zālāju sēklu maisījuma sēja 3,856 kg (septembrī)	-	-	-
3.	zālāja pļaušana ar zāles savākšanu un novešanu no lauka (2022., 2023. g. – jūnijā, 2022., 2024., 2025. g. – jūlijā)			
	ecēšana (jūlijā), zaļmasas izklāšana sēklu ienesei 2x (jūlijā, augustā)	-	-	-
4.	zālāja pļaušana ar zāles savākšanu un novešanu no lauka (2022., 2023. g. – jūnijā, 2024., 2025. g. – jūlijā, 2022. g. – augustā, septembrī)			
	240 m ² ecēšana un zvaguļa sēklas piesēja 290 g (septembrī)	velēnas pārnese 30 m ² (septembrī)	-	ecēšana 480 m ² , zvaguļa sēja 240 m ² , zālāju maisījuma sēja 240 m ² (aprīlī)

tika raksturots kā veca atmata ar tai raksturīgām augu sugām. Laukā tika konstatētas arī dabiskiem zālājiem raksturīgās sugas, piemēram, itin bieži sastopama vītola staģe, raspodīni, lauka zenzāļīte, sakņu pelūde, pļavas plošbārdis, nedaudz arī pļavas bitene. Zālāja lielākajā daļā mozaikveidā sastopama gaiļbiksīte, kas ir viena no dabisko zālāju (BVZ) indikatoru sugu. Tāpat zālājā nelielā platībā konstatētas arī citas BVZ indikatoru sugu – zilganais grīslis, ziemeļu madara, kā arī dziedniecības ancītis.

2023. gadā, neskatoties uz nelabvēlīgiem laikapstākļiem, izmaiņas veģetācijas sastāvā bija konstatējamas visos demonstrējuma laukos. 1. laukā konstatētas 4 bioloģiski vērtīgu zālāju (BVZ) indikatoru sugu – matainā vēlpiene, zilganais grīslis, gaiļbiksīte, kas bieži sastopama visos izmēģinājuma laukos un veido noturīgu populāciju, un dziedniecības ancītis. 2. laukā, kur saecētajās vietās sēts dabisko zālāju sēklu

materiāls, konstatētas vairākas jaunas sugas, kas līdz šim zālājā nebija konstatētas – vitāli zvaguļu un parastās pīpnes augi, kā arī sīki lielziedu vīgriezies dīgsti, parastās brūngalvītes jaunu augu attīstība. 3. laukā veikta zāles siena ienese. Konstatēta viengadīgo pļavas augu – zvaguļu un birztalu nārбуla – veiksmīga attīstība. 4. laukā, kur tika veikta zvaguļu piesēja, pavasarī bija vērojama intensīva zvaguļu dīgšana. Daļa tomēr iznīka, ciešot no ekstremālā sausuma.

2024. gadā 1. laukā arvien lielākās platībās novērojami tipiski pļavu augi – vītola staģe, parastā brūngalvīte, čemuru augstiņš, parastā smaržmētra, tūruma blaktene, kamolainā pulkstenīte, pļavas spulgnaglene un citas sugas. 2. laukā līdzās tipiskajam sugu kompleksam, kas ir ļoti līdzīgs kontroles laukā uzskaitītajam, attīstījušās šādas sugas – parastā smaržzālīte, zvaguļi, Jēkaba krustaine, pļavas pulkstenīte, kā arī BVZ indikatoru sugu – matainā vēlpiene. 3. laukā parādījušās šādas sugas – birztalu nārbulis, parastā sekstaine, spožais saulkkrēslis. Ar zāles pārneses metodi otrajā veģetācijas sezonā tika novērota BVZ indikatoru sugu – pļavas liniņa – ienākšana. 4. laukā pārnestajās velēnās manāmas šādas sugas – parastais rasas krēslis, lodvārpu grīslis, pūkainā pļavauzīte, kā arī dabisko zālāju indikatoru sugu – lipīgā sveķene. Tomēr iepriekš sēto zvaguļu joslā sastopami vien dažī eksemplāri.

2025. gadā 1. laukā vērojama izteikta lielo graudzāļu – kamolzāles, pļavas auzenes, pļavas skarenes, kā arī sarkanās

Makšķerēšanas, vēžošanas un zemūdens medību kartes var iegādāties internetā: makskeresanaskarte.lv.

Izplatītājs: Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs, tālr. 29460886.

auzenes dominance. Tāpat atsevišķi vērojami lieli laukumi ar sirpjveida lucernu un apiņu lucernu, kā arī lielā daudzumā joprojām sastopamas ārstniecības pienešes. Virzienā uz dienvidiem augu sugu sastāvs kļūst heterogēnāks un ekspansijas samazinās. Tipiskās pļavu sugas, kas itin bieži sastopamas 1. laukā, ir vītulu staģe, pļavas postbārdis, daudziedu zenzālite, divgadīgā cietpiene, pļavas āboliņš, žogu vīķis, savvaļas burkāns, pļavas dedestiņa, parastā brūngalvīte, kamolainā pulkstenīte. No dabisko pļavu indikatoraugiem visbiežāk sastopamā ir gaiļbiksīte, kas laukā bija sastopama jau pirms projekta uzsākšanas. No indikatoraugiem sastopama arī ziemeļu madara un zilganais grīslis. Pirmo reizi 1. laukā konstatēts arī mazais zvagulis, kurš, visticamāk, ar tehniku pārņemts no kāda blakus esošā lauka, kurā veikti botāniskā sastāva uzlabošanas pasākumi. 2. laukā dominē pļavas skarene un sarkanā auzene, biežāk novēro arī augumā mazākas, ganībām raksturīgās graudzāles, piemēram, parasto smaržzāli un parasto sekstaini. Augu sugu klāstu salīdzinājumā ar 1. lauku papildina čemuru augstiņš, rudens vēlpiene, Jēkaba krustaine, birztalu nārbulis. Šajā laukā konstatēta arī oranžā pamauraga, kas, visticamāk, šeit nonākusi ar sēklām, kuras tika piesētas. Kā īpaši pozitīvu aspektu var izcelt to, ka 2. laukā novērotas divas ziedošas orhideju sugas – smaržīgā naktsvijole un Baltijas dzegužpirkstīte. 3. laukā kopumā graudzāļu sugu daudzveidība ir lielāka nekā kontroles laukā, un graudzāļu klāstu papildina mīkstā meduszāle, pūkainā pļavauzīte un pļavas vizulis. Ar siena pārnesi vai ar tehniku no 4. lauka pārnesti arī zvaguļi. Joprojām laukā sastopami arī birztalu nārbuļi, tomēr šajā sezonā to ir mazāk nekā 2024. gadā. Arī šajā laukā konstatētas smaržīgās naktsvijoles. 4. laukā, kurā veikta velēnas pārnese un zvaguļu piesēja, botāniskā sastāva uzlabojumi ir manāmi vismazāk. Iespējams tas tāpēc, ka daļa lauka platības ir mežacūku izrakņāta un izslīkusi. Šajā laukā lielas audzes veido sīkais āboliņš, bet lielā daudzumā sastopamas dažādu sugu graudzāles, bet pļavām raksturīgo platlapju ir mazāk. Laukā joprojām itin bieži sastopams mazais zvagulis, kas bija piesēts, lai vājinātu ekspansīvo augu sugu dominanci. Diemžēl velēnu pārnese, kas veikta atsevišķos fragmentos, nav sevi attaisnojusi un lielākā daļa sugu, kas sākotnēji bija sastopamas velēnā, šajā sezonā nav sastopamas.

Foto: Sarma Rotberga

Zaļmasas izklašana sēklu ienesēi

Pļavu augi lielāko tiesu ir daudzgadīgi, ar lēnu attīstības ciklu. Tie var sākt dīgt pat vairākus gadus pēc to iesēšanas. Veicot zālāju botāniskā sastāva un bioloģiskās daudzveidības novērtējumu pa gadiem, vērojamas pozitīvas tendences. Katrs gads ir savādāks, ar atšķirīgiem laika apstākļiem un augu veģetāciju. Šī gada pavasaris un vasaras sākums raksturojās ar netipiski zemām vidējām gaisa temperatūrām. Veģetācija šādos apstākļos attīstās lēnāk, bet ziedēšana ir ilgāka. Jāatzīmē, ka šogad ir ļoti labvēlīgs gads dažādu sugu orhidejām. Dabiskajos zālajos vērojama izteikta dažādu sugu orhideju ziedēšana. Arī demonstrējuma laukos pirmo reizi novērotas vairākas orhideju sugas. Ļoti iespējams, ka citus gadus orhidejas nebūs iespējams atrast – taču tas nenozīmē, ka sugas izzudušas, piemēram, nepareizas apsaimniekošanas rezultātā.

Zālāja apsaimniekošanas un ielabošanas izmaksas

Katrā demonstrējuma variantā veiktajiem pasākumiem aprēķinātas lauka kopšanas un bioloģiskās daudzveidības atjaunošanas metodes ierīkošanas izmaksas laika periodā no 2022. līdz 2025. gadam. Zālāju ierīkošanas un apsaimniekošanas izmaksas 4 gadu periodā uz 0,3 ha sastādīja 1. variantā – 150,75 eiro, 2. variantā – 184,91 eiro, 3. variantā – 951,54 eiro un 4. variantā – 1335,39 eiro. Visdārgākā atjaunošanas metode ir velēnas pārstādīšana (4. variants).

Kā vienkāršākā no zālāju atjaunošanas metodēm ir bioloģiski vērtīgu zālāju sugu piesēja ilggadīgajā zālājā. Tomēr bioloģiski vērtīgu zālāju maisījumi ir visai dārgi, jo pārsvarā tiek ievākti ar rokām. Turklāt dabisko pļavas augu sēklu

maisījumus iepriekšējos gados Latvijā nebija iespējams iegādāties. Sēklām bagātas zāles ienesēna ilggadīgajos zālajos – pati efektīvākā no bioloģiskās daudzveidības atjaunošanas metodēm. Šīs divas metodes arī mūsu demonstrējumā devušas pozitīvu rezultātu. Trešā metode – zālāja biotopa velēnas pārnese – ļoti darbietilpīga, dārga metode un pieļaujama tikai tajos gadījumos, ja zālājs tiek iznīcināts. Demonstrējuma ceturtajā laukā velēna tika pārnesta vien 30 m² platībā. Viena kvadrātmetra velēnas pārneses izmaksas ir vidēji 23 eiro.

Atziņas

Vienkāršākā no zālāju atjaunošanas metodēm ir bioloģiski vērtīgu zālāju sugu piesēja, bet efektīvākā – sēklām bagātas zāles ienesēna, savukārt dārgākā metode – velēnas pārstādīšana. Sugu izplatību būtiski ietekmē katra gada klimatiskie apstākļi.

Dabisko zālāju nevar iegūt ātri. Galvenais, tie pareizi jāapsaimnieko!

Vēlos pateikt lielu paldies par ieguldīto darbu un atbalstu demonstrējuma zinātniskai vadītājai Rūtai Sniedzei-Kretalovai un visiem demonstrējumā iesaistītajiem!

LAP 2014.-2020. apakšpasākums “Atbalsts demonstrējumu pasākumiem un informācijas pasākumiem”, LAD līguma Nr. 10 2.1-20/21/P11 (21. lote), demonstrējuma tēma “Bioloģiskās daudzveidības atjaunošanas metožu demonstrējums ilggadīgajos zālajos”.

Sarma ROTBERGA
LLKC Tukuma biroja lauku
attīstības
konsultante
e-pasts: sarma.rotberga@llkc.lv
tālr. 63122040

LAUKU ATTĪSTĪBA

JAUNAIS UZNĒMĒJS RADA "HORTENZIJU OĀZI" AUGŠDAUGAVAS NOVADĀ

Augšdaugavas novadā, Vaboles pagasta sādžā "Stupiņi", mājās "Gladiolas", top jauns un elpu aizraujošs tūrisma galamērķis – "Hortenziju oāze". To ar lielu aizrautību veido jaunais uzņēmējs Elmārs Baiks. Šis projekts ir Elmāra sen lolots sapnis, kas pamazām kļūst par realitāti, piedāvājot apmeklētājiem iespēju iegrimt krāšņā hortenziju pasaulē.

Sapnis, kas dzima dārzā un attīstījās soli pa solim

Elmārs stāsta, ka jau kopš bērnības viņam ļoti patīcis darbs dārzā un puķu dobēs. Ideja par stādu audzēšanu radusies 2021. gadā, kad viņš nolēmis izaudzēt princešu koku jeb pauloniju no sēklām. Stādi izdevušies ļoti skaisti, un, redzot pircēju lielo interesi, Elmārs sapratis, ka vēlas audzēt un tirgot arī citus interesantus stādus. Kā reiz šajā gadā bija iespēja saistībā ar Covid infekciju no valsts katram bērnam iegūt vienreizēju atbalstu 500 eiro vērtībā, atbalsts tika novirzīts savas pirmās siltumnīcas iegādei stādu audzēšanai.

Elmārs 2022. gadā izveidojis nelielu piemājas hortenziju dārzu un sācis pavaidot hortenziju šķirnes, gatavojot spraudņus un audzējot tos siltumnīcā. 2023. gadā izveidojis stādu placī no sev pieejamajiem hortenziju stādiem un uzcēlis vēl vienu siltumnīcu, kurā audzētas hortenzijas un dažādi citi daudzgadīgie stādi. Kad stādu placī bija pieejams daudzveidīgs hortenziju sortiments, radās ideja veidot hortenziju dārzu. Tā pamazām notikusi dārza veidošana no hortenzijām un papildināts stādu plača sortiments ar dažādiem interesantiem košumkrūmiem, ziediem un augļu, ogu kokiem.

Elmārs, kurš šogad absolvējis 12. klasi Sventes vidusskolā, plāno iestāties Latgales Industriālajā tehnikumā mācību programmā "Augkopība", lai padziļinātu savas zināšanas. Viņa interese par hortenzijām ilgst jau aptuveni četrus gadus, un lielākie motivētāji ir viņa ģimene, kas sniedz nenogurstošu atbalstu.

Izaicinājumi un neatlaidība ceļā uz oāzi

Ceļš līdz "Hortenziju oāzes" izveidei nav bijis viegls. Elmārs saskarās

Foto: no saimniecības arhīva

"Hortenziju oāzes" saimnieks Elmārs Baiks

ar daudziem izaicinājumiem, sākot no piemērotas zemes atrašanas un sagatavošanas, beidzot ar finanšu piesaisti un nepieciešamo zināšanu apguvi par hortenziju audzēšanu. Viņš aktīvi strādāja pie sava sapņa jau vidusskolas laikā, paralēli mācībām apgūstot uzņēmējdarbības pamatus LLKC Daugavpils biroja programmā "Laukiem būt!", kurā saņēma pilnu informāciju par uzņēmējdarbības uzsākšanu un biznesa plāna sastādīšanu, kā arī guva pieredzi no jau esošiem uzņēmējiem Augšdaugavas novadā.

"Bija brīži, kad šķita, ka tas ir pārāk liels izaicinājums," atzīst Elmārs. "Bet es ticēju savai idejai un zināju, ka ar smagu darbu un neatlaidību es to spēšu." Pēc vidusskolas veiksmīgas pabeigšanas pienācis brīdis oficiāli pierēģistrēt pašu uzņēmumu – tāpēc jau vairāk nekā piecus mēnešus Elmārs ir LLKC Daugavpils biroja grāmatvedības klients, kā arī "Laukiem augt" programmas dalībnieks.

Kāpēc tieši hortenzijas?

Elmārs izvēlējies nodarboties ar hortenzijām vairāku iemeslu dēļ:

- Pirmkārt, tās ir ļoti dekoratīvi augi ar lieliem, košu krāsu ziediem.
- Otrkārt, hortenzijas ir ļoti populāras dārzu dizainā un floristikā.
- Treškārt, tās ir salīdzinoši viegli audzējamas, taču vienlaikus pietiekami interesantas, lai sagādātu izaicinājumu.
- Daudziem patīk redzēt savu dārzu ziedošu un dzīvīgu, un hortenzijas tam lieliski der.

Vairāk nekā tikai dārzs – jauna oāze Augšdaugavas novadā

Elmāra vīzija sniedzas tālāk par skais-ta dārza izveidi. Viņš plāno, ka "Hortenziju oāze" kļūs par dinamisku vietu, kur notiks dažādi pasākumi – meistarklases par dārzkopību, foto sesijas, kāzu ceremonijas un pat nelieli koncerti.

Hortenziju dārzs tiek veidots diviem nolūkiem:

Kolekcijas dārzs: šie augi kalpos arī kā mātes augi, lai nākotnē no tiem iegūtu pavairojamo stādmateriālu.

Tūrisma vieta: apmeklētāji un viesi varēs apskatīt pieaugušus augus, un, ja kāds no tiem iepatiksies, tad arī iegādāties stādus blakus esošajā stādu placī.

Saimniecībā "Hortenziju oāze" jebkurš var iegādāties hortenzijas, augļu kokus, ogu krūmus, ziemcietes, kā arī dažādus dekoratīvos kokus un krūmus. Pašlaik saimniecībā atrodas ap 70 dažādu hortenziju šķirņu. Visvairāk tiek iegādātas tieši 'Living Summer Love', 'Framboisine', 'Vanille Fraise', 'Polar Bear' un 'Bonfire' hortenziju šķirnes, jo tās ziedēšanas laikā vairākas reizes maina savas nokrāsas.

Rūpes par hortenzijām un nākotnes plāni

Rūpes par hortenzijām dažādos gadalaikos ir svarīgas, lai tās būtu veselīgas un bagātīgi ziedētu. Pavasarī (martā/aprīlī) Elmārs apgriez sausus vai bojātus zarus. Kad parādās jaunās lapas, tiek sāktas mēslošana ar speciāli hortenzijām paredzētu mēslojumu. Regulāri tiek veikta laistīšana un mulčēšana, lai saglabātu mitrumu augsnē. Vasarā (jūnijā/augustā) tiek veikta ziedu kopšana un mēslošana. Novembrī tiek apgrieztas ziedkopas un sakņu zona tiek apbērtā ar biezu mulčas kārtu, lai pasargātu no sala. Ziemā stādus netrauc-

“Hortenziju oāze” aug ne tikai hortenzijas, bet arī augļu koki un krūmi, ziemcietes un dažādi dekoratīvie augi

cē, bet tikai pieskata, lai tie būtu apsegti, kad tuvojas stiprs sals.

Hortenzijas ir salīdzinoši izturīgi augi, un biežākie kaitēkļi ir gliemeži un kaillgliemeži. Hortenziju kopšanai nepieciešamas labas, asas šķēres augu apgriešanai un pH mērītājs augsnei. Elmārs visas savas zināšanas par hortenzijām ieguvus no aukkopības grāmatām un dažādiem rakstiem interneta vidē. Viņš arī viesojies pie stādaudzētājiem Lietuvā, lai gūtu pieredzi.

Elmārs plāno dārza izvietojumu tā, lai katrs stāds netraucētu un nenomāktu blakus esošo stādu, un lai tas izskatītos estētiski un acīm baudāmi. Šobrīd stādi tiek realizēti piemājas saimniecībā “Hortenziju oāze” un izmantoti hortenziju dārza labiekārtošanā.

Šobrīd nav realizēti nekādi ES atbalsta projekti, bet tuvākajā nākotnē Elmārs ļoti vēlētos īstenot kādu no tiem. Pēc pieciem gadiem viņš vēlētos, lai “Hortenziju oāze” būtu paplašinājies

un būtu izveidota stādu tirdzniecības vieta pilsētas apkaimē, kas pircējiem būtu daudz ērtāk. Tāpat Elmārs cer, ka šo gadu laikā hortenziju dārzs būtu pabeigts un ar savu krāšņumu priecētu visus apmeklētājus un viesus.

Elmāra padomi iesācējiem un pieejamība

Hortenziju dārzs vēl ir stādīšanas un iekopšanas stadijā, tāpēc pagaidām apmeklētājiem plaši tas nav pieejams. Taču Elmārs katru dienu ar prieku gaida visus pircējus, tikai lūgums iepriekš pa tālruni 20144712 brīdināt par laiku, kad vēlaties atbraukt uz stādu placi iegādāties kādu stādu, jo darba laiks katru dienu atšķiras. Ar savu iegūto pieredzi Elmārs labprāt dalās ar klientiem, atbildot uz visiem interesējošajiem jautājumiem.

Iesācējiem, kuri vēlas izveidot savu hortenziju dārzu, Elmārs iesaka:

- Izvēlēties piemērotu dārza atrašanās

vieta – hortenzijas mīl daļēju ēnu, jāzīvaivairās no pēcpusdienas spēcīgās saules, kā arī tām nepatīk vējainas vietas.

- Augsnei jābūt mitrai, bet labi drenētai.

• Ja stādi ir podos, tad hortenziju stādīšanu var veikt no agra pavasara līdz vēlam rudenim, arī visu vasaru.

• Rūpējies par augiem pēc stādīšanas – mēslojiet pavasarī, rūpīgi laistīt un apgrieziet atbilstoši šķirnes īpatnībām.

Savukārt padoms uzņēmējdarbības uzsācējam no Elmāra ir vienkāršs: galvenais ir nebaidīties kaut ko uzsākt darīt un izvēlēties uzņēmējdarbības nozari, kas pašam šķiet interesanta un patīk. Tad ar prieku un mīlestību varēs veikt savu darbu. **LU**

Elvira SOKOLOVA,
LLKC Daugavpils biroja
uzņēmējdarbības konsultante
e-pasts:
elvira.sokolova@llkc.lv
tālr. 65422332

DĀRZKOPIĀ

Foto: Māris Narvils

KĀPĒC AR VIEN BIEŽĀK REDZ ŪDENI UZ LAUKIEM?

Ja nokrišņu intensitāte kļūst lielāka kā augsnes infiltrācijas spēja, tad uz lauka veidojas ūdens pelķes

Pirmajā raksta daļā iepriekšējā numurā skārām tos lielos procesus, ka ietekmē lauksaimniecības zemes kopumā. Šajā daļā paskatīsimies uz specifiskiem procesiem augsnē, kas ietekmē tās mijiedarbību ar ūdeni.

Ūdens ir viens no galvenajiem augu augšanas faktoriem, bez kura nav iedomājama sekmīga augu augšana, kas ietver barības vielu transportu, dzesē augus, nodrošinot sekmīgu to elpošanu vai transpirāciju. Kādas augsnes īpašības ir jāzina, lai varētu prognozēt augsnes reakciju uz tiem vai citiem procesiem?

Augsnes auglība ir tas vienkāršais jēdziens, kas daudzus procesus augsnē attīsta pozitīvā virzienā. Augsnes organiskā viela ir būtībā galvenais elements, ap kuru veidojas visu pārējo faktoru kopums.

Augsnes organiskās vielas palielināšana

Uzdevums, no vienas puses, ir vienkāršs, bet, no otras puses, realizācijā parādās dažādas problēmas. Vidēji tiek uzskatīts, ka minerālaugsnēs, ja augsnes organiskā viela ir 2–3% robežās, tad to var uzskatīt par normālu situāciju, prakse gan rāda, ka ne viss ir tik vienkārši.

Lai mēs to saprastu, ir jāpalūkojam dziļāk. Organiskās vielas galvenā

sastāvdaļa ir humuss. Tā molekulas ir lielmolekulāri savienojumi ar daudzām vielām, kurām var tikt piesaistīts ūdens. Tas nozīmē, ka vienkāršoti mēs varam uzskatīt, ka humusa viena no īpašībām ir spēja piesaistīt ūdeni, lai tas neaizplūstu. Tam piemīt tādas kā sūkļa īpašības. Viens kg humusa spēj saistīt 5–6 l ūdens. Tas nozīmē, ka katra humusa kg spēj piesaistīt 5–6 reizes vairāk ūdens kā paša svars. Ar to gan nebeidzas humusa labās īpašības. Molekulas ar tik sarežģītu struktūru spēj ļoti labi pretoties augsni degradējošu procesu virknei.

- Palīdz saglabāt augu izmantošanai augu barības elementus.

- Saglabāt ūdeni augu sakņu sistēmai.

- Pretojas ūdens un vēja degradējošai iedarbībai.

- Neļauj tehnikai sablīvēt augsni, ja viens tiek ievēroti kaut elementārākie nosacījumi.

Ir izpētīts, ka, pildot galveno uzstādījumu palielināt augsnes organisko vielu par vienu %, augsne spēs piesaistīt papildus 100 t ūdens uz hektāra. Vai tas ir daudz? Ja lūkojamies laistīšanas virzienā, tad šie skaitļi nav augsti, bet tas ir ūdens, kas kļūst pieejams augu sakņu sistēmai. Eksistē gan mīts, ka minerālaugsnēs augsnes organiskās vielas paaugstināšana līdz 4–6% apdraudot augu veselību. Ja

mēs skatāmies uz augsni kopumā, tad augsnes organiskās vielas ietekme ir faktiski saistīta ar visiem galvenajiem procesiem augsnē.

Augsnes organiskās vielas divējādā daba

Nosakot kopējo augsnes organiskās vielas daudzumu, mēs uzzinām tikai daļu no patiesības. Organiskā viela var būt šķīstoša un ļoti lēni šķīstoša. Pirmā veidojas, strādājot dažādu grupu mikroorganismiem, kas lielākoties ir baktērijas, tās noārda augsnē nonākošās organiskās izcelsmes daļiņas, kas nāk no dažādiem organiskajiem materiāliem, taču tas ir tikai pusceļš, līdz no šķīstošās organiskās vielas varētu izveidoties noturīgs humuss.

Šķīstošo organisko vielu (veido nevis īstu šķīdumu, bet veido suspensiju) var noteikt ar vienkāršu burkas metodi, līdzīgi kā nosaka augsnes granulometrisko sastāvu. Burkā iepilda augsni, apmēram 1/3 daļu, pielej ūdeni 80% no pilnas burkas tilpuma un skalina, līdz pilnībā visa augsne pāriet suspensijas stāvoklī. Pēc 24 stundām varēs redzēt, kāda ir situācija. Ja ūdens ir pilnībā dzidrs, šķīstošās organiskās vielas praktiski nav, bet ja ūdens ir vairāk vai mazāk tumšā krāsā, tā ir organiskā viela, kas nav vēl pārveidota noturīgos humusa savienojumos. Sevišķi šis moments

ir jāņem vērā tiem, kas daudz strādā ar mulčām, organiskiem materiāliem, augstām dobēm utt. Tur tas ir raksturīgi. Ko tas nozīmē dabā? Nelabvēlīgu apstākļu gadījumā – sevišķi ar ūdens noteci, bagātīgiem nokrišņiem – tā visa var izskatīties. Identiski var pārbaudīt komposta gatavību.

Lai tālāk varētu veidoties noturīgs humuss, lielu lomu spēlē humīnskābes un fulvoskābes. Attiecīgu preparātu izmantošana ir jēgpilna. Ar to gan nepietiek, jo ir nepieciešami tie mikroorganismi, kas spēj “būvēt” humusu. Austrijas pētnieki to sauc par huminificējošo dzīvību. Diemžēl augsnes apstrādes tehnoloģijas ir izveidojušas ļoti bakteriālas augsnes, kurās dominē tās mikroorganismu grupas, kas veikli noārda organiskās substances, kuras mēs iestrādājam augsnē – dažāda veida kūtsmēsli, mulčas, zaļmēslojums (starpkultūras, sedzējaugi, pasējas augi), bet nebūvē augsni.

Sliktā vai labā ziņa reizē ir tā, ka ir tikai trīs iespējas, kā pie “augšņu būvētājiem” mikroorganismiem ir tikt.

- Augšņu, kurās ir mikroorganismi, “augšņu būvētāji”. Vai tādas Latvijā ir iespējamas atrast? Noteikti jā, tikai iespējas atrast tās lielajos laukos līdzinās nullei. Jāmeklē ir tur, kur tās gadu desmitiem ir saņēmušas organisko mēslojumu, tajā skaitā kūtsmēslus. Augšņu aramkārtā ir vismaz 30–40 cm dziļa, augsne ir strukturēta ar labi veidotiem agregātiem.

- Komposts, kas veidots aerobā vidē. Tas nozīmē, ka tas ir obligāti izgājis termo fāzi sadalīšanās procesā, pēc tam – nobriešanu. Tādu kompostu iestrādājot augsnē, turpināsies augsnes būvēšanas procesi.

- Komposta tēja, apskābekļots komposta ekstrakta preparāts. No gatavā komposta tiek veikta noskalošana, lai iegūtu maksimāli daudz mikroorganismu un tos efektīvi pavairotu 24 stundu laikā, un tad to var izsmidzināt uz augsnes.

Augsnes spēja uzņemt ūdeni

Augsnes spēja uzņemt ūdeni ir tiešā veidā atkarīga no tā, cik liels ir organiskās vielas % un tās granulometriskais sastāvs, ko sastāda māla, smilts, nogulumu attiecības. Tādēļ situācija dažāda mehāniskā sastāva augsnēs veidosies atšķirīga. Smilts augsnes ūdeni uzņems strauji, bet nelielos dau-

dzumos. Tālāk atkarībā no tā, kas notiek augsnes dziļākajos slāņos, vai nu sāksies ūdens nonākšana gruntsūdeņos, vai notiks intensīva ūdens radīta erozija. Smilts augsnēs ūdens strauji pārvietojas uz leju, bet praktiski nevar pārvietoties uz sāniem.

Pieaugot māla daļiņu procentuālajam sastāvam, augsnes spēja uzņemt ūdeni pieaug, taču ūdens uzsūkšanās ātrums sarūk. Tas nozīmē, ka mālainās augsnēs nelabvēlīgi ir intensīvi nokrišņi, jo tad ūdens strauji sāks uzkrāties augsnes virspusē, radot lielas ūdens lāmas. No augsnes tiek izspiests gaiss, rezultātā augiem strauji būtiski pasliktinās augšanas apstākļi. Augu saknes smok, ja laiks ir silts, strauji izplatās, kā šovasar, bakteriālās puves ar raksturīgo smaku.

Augsnes infiltrācijas spējas

Par augsnes infiltrācijas spēju sauc ūdens uzņemšanu noteiktā laika posmā. Parasti to izsaka mm/min. Augšņu spēje sekmīgi uzņemt nokrišņus, ja to intensitāte ir mazāka par 0,1–0,2 mm/min. smagās mehāniskās augsnēs, 0,2–0,3 mm/min. smilšmāla augsnēs, bet 0,5–0,8 mm/min. smilts augsnēs. Tad ūdens spēš iesūkties augsnē. Ja nokrišņu intensitāte kļūst lielāka kā augsnes infiltrācijas spēja, tad uz lauka atkarībā no nokrišņu intensitātes, veidosies ūdens peļķes.

Augsnes apakškārtas sablīvējums

Augsnes apakškārtas sablīvējums parasti veidojas nepareizu tehnoloģisko darbu veikšanas rezultātā. To noteikt var ar penetrometra palīdzību. Tālāk ir jāsaprot, vai sablīvējumu var likvidēt, audzējot zaļmēslojuma kultūras ar dziļu sakņu sistēmu (piem., eļļas rutks, baltais amoliņš, baltās sinepes, sējas redīss, ziemas rudzi, auzas, saulespuķes). Izmantojot šīs kultūras vai to maisījumus, var šādi mēģināt apakšslāni likvidēt. Var mēģināt, apsējot mazus laukumus, skatīties, vai augu sakņu sistēma tiek cauri sablīvējumam vai nē. Ja nē, paliek tikai dziļirdināšana.

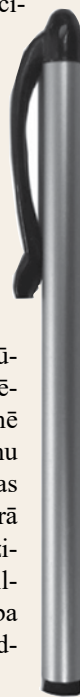
Māris NARVILS,
LLKC vecākais
speciālists dārzkopībā
e-pasts:
maris.narvils@llkc.lv
tālr. 29609943

GRĀMATVEDĪBA UN NODOKĻI

IZMAINĀS DARBĀ DEVĒJA ZIŅOJUMĀ

2024. gada rudenī tika pieņemti grozījumi MK noteikumos Nr. 827 “Noteikumi par valsts sociālās apdrošināšanas obligāto iemaksu veicēju reģistrāciju un ziņojumiem par valsts sociālās apdrošināšanas obligātajām iemaksām un iedzīvotāju ienākuma nodokli”, un viens no grozījumiem stājas spēkā 2025. gada 1. jūlijā.

Sākot no šī gada 1. jūlija, darba devēja ikmēneša ziņojumā ir jāatzīmē algas saņēmēja ienākumu izmaksas veids, ja algas izmaksa notiek skaidrā naudā. Šim nolūkam paziņojuma veidlapa ir papildināta ar jaunu aili “Darba ienākumi izmaksāti skaidrā naudā”.

“LAUKU LAPU” IESPĒJAMS ABONĒT

Ja vēlaties “Lauku Lapa” saņemt mājās vai birojā, izdevumu iespējams abonēt tikai par piegādes cenu gan pasta nodaļās, gan “Latvijas Pasta” interneta mājaslapā: <https://abone.pasts.lv/lv/katalogs/>.

**Abonēšanas indekss –
1163.**

LEADER

NO SAPŅA LĪDZ "DIŽPROJEKTAM" – TENISA LAUKUMI GROBIŅĀ

Grobiņā, Lejasvairogos, jau pirms diviem gadiem atklāti āra tenisa laukumi, kuru izveide ir ģimenes darbs un sirdslieta. Projekta ierosinātāja Kristīna Pasova kopā ar savu tēvu Verneru Beķeri un meitām – Katrīnu Samoilovu un Paulu Annu Vuciņu – īstenoja Covid-19 laikā radušos ideju. Trīs paaudzes – no vectēva līdz mazbērniem – šobrīd apvienojušās darbam, lai popularizētu tenisu kā visiem pieejamu un aizraujošu sporta veidu.

Ideja par tenisa kortiem Kristīnai nākusi kovida laikā, kad viss pārējais bijis uz pauzes. Viņa smejojot skaidro, ka darbīgi cilvēki uz vietas nevar nosēdēt, vienmēr jādīdās un kaut kas jādara, tāpēc vienā rītā pamodusies un sapratusi, ka likumsakarīgi nākamais solis būtu attīstīt savus kortus. Pieejama bijusi arī tēvam piederošā zeme Grobiņas pagastā, kuru viņš jau ilgstoši piedāvājis izmantot. "Šī zeme nav lauksaimniecībai auglīga. Vienalga, kas te tiek darīts, ir laba lieta. Vismaz beidzot notiek kaut kāda darbība," teic V. Beķeris.

Ģimene norāda, ka vēl pirms gada tajā pašā vietā, kur šobrīd ir korti, bija pļava. Ar kaut kādām izteiktām grūtībām viņi būvniecības laikā nesakārās, lai gan ik pa laikam lietus neesot bijis sabiedrotais un ievilcināja procesu. Sadarbība ar visiem iesaistītajiem bijusi izcila un palīdzību neviens neatteica, tāpēc ģimene jūtas pateicīga par atbalstu.

Pašlaik tenisistes cenšas saprast, kā īstenot domu par pludmales tenisa laukumu. Tā pamats ir smiltis, taču viņas uztrauc, ka vējš tās var atpūst uz tenisa kortiem. "Te teritorija ir liela. No sākuma bijām plānojuši vienā vietā, bet varbūt var citur. Es neteiktu, ka esam atmetuši domu par pludmales kortiem, vienkārši jāpdomā, kur tos būtu labāk veidot. Daudzi jau spēlē gan pludmales volejbolu, gan pludmales tenisu," atzīst Paula. Vienu no laukumiem ir plānots aprīkot ar jumtu, lai tenisu var spēlēt arī ziemā. Tas pašlaik ir primārais uzdevums, pauž K. Pasova.

Ceļš no pļavas līdz kortiem – ģimenes neatlaidības stāsts

Projekta iniciatore Kristīna Pasova stāsta, ka ideja par tenisa kortu izveidi nav dzimusi plānojot, bet gan pavisam negaidīti – sapnī. Tajā viņa redzējusi savu bijušo treneri Edgaru Ernestsonu,

"Teniss KPK" nav tikai uzņēmums – tā ir ģimene. No kreisās: Paula Anna Vuciņa, Katrīna Samoilova, Verners Beķeris un Kristīna Pasova

Foto: no "Teniss KPK" arhīva

kurš jau kopš 20. gadsimta 60. gadiem bija nozīmīga personība Liepājas tenisa dzīvē. Šī emocionālā pieredze kļuva par dzirksteli, kas iededza ideju, kura drīz vien sāka materializēties. "Kad dalījies ar ģimeni šajā sapnī, neviena balss nebija kategoriski pret. Tieši pretēji – parādījās doma, ka varbūt tomēr to varētu īstenot," stāsta Kristīna. Pēc sarunas ar biedrības "Liepājas rajona partnerība" vadītāju Initu Ati, Kristīna saņēma atbalstu un iedrošinājumu spert nākamos soļus. Tā sākās intensīvs un mērķtiecīgs ceļš uz sapņa piepildīšanu.

"Teniss KPK" nav tikai uzņēmums – tā ir ģimene, kurā katrs dalībnieks ienes savu unikālo zināšanu un pieredzes devumu. Komandā pārstāvētas gan būvniecības un tehniskās jomas, gan uzņēmējdarbības vadība un, protams, teniss kā sports un dzīvesveids. Bez LEADER/SVAA finansējuma īstenot iecerēto būtu bijis gandrīz neiespējami – projekts bija finansiāli apjomīgs, un tā īstenošanai tika saņemts 70 000 eiro publiskais finansējums.

Rezultāts – trīs jauni, moderni "Hard" tipa akrila seguma tenisa lau-

kumi, kas 2024. gada vasarā vēra durvis gan iesācējiem, gan profesionāliem sportistiem. Kortu izveidoti ar mērķi nodrošināt augstu spēles kvalitāti un komfortu, īpaši rūpējoties par spēlētāju locītavām un muskuļu saudzēšanu.

Korti tika izveidoti kā Eiropas projekts, taču apkārtējās teritorijas labiekārtošanu ģimene uzņēmās pati. "Tie, kas klāja laukumu, nebeidza brīnīties par mums, ka mēs pašas braucām ar kravas auto, vedām granti, bēram akmeņus. Mēs jau sapratām, ka laukumu nevaram pašas ieklāt, bet visu, ko varējām – darījām saviem spēkiem. Māsai bija divas brīvas stundas starp darbu, skrēja šurp kaut ko pakrāsot un tad skrēja atpakaļ uz darbu," stāsta Katrīna.

Kortus būvēja īgauņu uzņēmums, kas specializējas sporta laukumu veidošanā. Rezultāts tenisistes apmierina, taču galvenie novērtētāji ir esošie un topošie apmeklētāji. Bērni, kas spēlē Latvijas izlasē, trenējas Liepājas Tenisa sporta skolā (LTSS) un ir jau paspējuši jaunus kortus iemēģināt, paužusi, ka viss ļoti patīk. Ciemos bijis arī Latvijas Tenisa savienības ģenerālsēkretārs, kurš atzi-

Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs,
Rīgas iela 34, Ozolnieki, Ozolnieku pag., Ozolnieku nov., LV-3018, tālr. 63050220,
admin@llkc.lv, laukutikls@llkc.lv

WWW.LLKC.LV
WWW.LAUKUTIKLS.LV

nis, ka laukums esot labs. “Korti mums ir pēc Starptautiskās Tenisa federācijas standartiem, nav uz betona, bet gan uz asfalta. Līdz ar to tas kājām ir mazāk traumatisks,” paskaidro K. Pasova. Paula piemin, ka laukums skaitās vidēja ātruma un uz tā spēlēt nebūs grūtības nedz profesionāļiem, nedz amatieriem.

Projekta galvenais mērķis ir veicināt fiziskās aktivitātes Dienvidkurzemes novada iedzīvotājiem, piedāvājot tenisa apmācības gan Dievidkurzemes bērniem, gan pieaugušajiem. Kortos tiek rīkoti tenisa turnīri un šogad paralēli tenisa apmācībām un treniņiem projekta īstenotājas piedalījās arī Dienvidkurzemes mājas kafejnīcu dienās.

Ne tikai sapņot, bet arī darīt

Gan Katrīna, gan Paula ir sertificētas tenisa treneres LTSS, un savas prasmes tagad varēs pielietot arī pašu veidotajos kortos. “Pati spēlēju tenisu no septiņu gadu vecuma līdz vidusskolai. Tad bija bērni un pauze,” stāsta K. Pasova. Pirms četriem gadiem viņa saņēmusi ļoti nozīmīgu zvanu no tenisa treneres Olgas Bordjugovas. Viņa K. Pasovai jautājusi, vai Katrīna, kura tobrīd bija mājās ar savu jaunāko bērniņu, negribētu kļūt par treneri.

Katrīna tenisu spēlējusi arī ASV, kur viņai bija stipendija augstskolā. Taču, kad atgrieziesies Latvijā pēc četriem intensīviem gadiem, mammai paudusi, ka tenisa raketi rokās vairs neņems, taču viss notika citādi.

Savus kortus ģimene grib izveidot tā, lai teniss kļūtu pieejamāks jebkuram. “Meitenes tagad saorganizēs grupiņas lielajiem. Tādas pašas grupas

LEADER/SVVA – dzīvotspējīgi un ilgtspējīgi risinājumi laukos!

LEADER/SVAA kā instruments Latvijā ir pazīstams un tiek izmantots lauku attīstībā jau 20 gadu. Savukārt ES tā aizsākumi ir meklējami jau pirms vairāk kā 30 gadiem, kad tika uzsākta šī iniciatīva eksperimentāli, lai veicinātu lauku attīstību, piesaistītu vietējos cilvēkus, viņu zināšanas, izplatot tās citos lauku apvidos. LEADER/SVAA kļuva arvien populārāks un vajadzīgāks. Šo gadu laikā LEADER ir kļuvis par svarīgu lauku attīstības politikas elementu, kas tiek augstu vērtēts visā Eiropā.

Foto: no "Teniss KPK" arhīva

vasarā veidosim arī bērniem. Vienalga, vai bērnam ir seši, divpadsmit vai četrpadsmit gadi. No februāra mēs darbojamies arī Grobiņas bērnuudzāzē, kur katru piektdienu braucam un treneres veic apmācību. ”Viņi jūnijā jau nāk kārtīgi uz treniņiem. Ziemā arī plānojam treniņus turpināt, bet ne ar tādu intensitāti,” par plāniem stāsta K. Pasova.

LEADER “Dižprojekts 2024”

Biedrība “Liepājas rajona partnerība” ar lepnumu seko līdzī un veicina uzņēmējdarbības attīstību Dienvidkurzemē un ir gandarīta par katru īstenoto projektu, kas sniedz piensumu novada izaugsmei un iedvesmo citus. Viens no šī gada spilgtākajiem uzņēmēju veiksmes stāstiem ir SIA “Teniss KPK”, kuras cilvēku aizrautība, sadarbība un ticība idejai pierāda, ka sapņi ir īstenojami, ja vien tiem ļauj augt.

Šogad īpašu atzinību ieguvusi SIA “Teniss KPK” komanda – Kristīna Pasova, Paula Anna Vuciņa, Katrīna Samoilova un Verners Beķeris – par veiksmīgu projekta “Dienvidkurzemes tenisa kluba “KPK” izveide” īstenošanu Grobiņas pagastā. Par šo projektu komanda ieguva otro vietu LEADER/SVVA (SVAA – sabiedrības virzīta vietējā attīstība) projektu konkursā “Dižprojekts 2024”, kurā ik gadus tiek godināti izcilākie projekti ar pozitīvu un ilgtspējīgu ietekmi Latvijas reģionos. No 28 konkursam izvirzītajiem projektiem uzvarētājus noteica iedzīvotāju, vietējo rīcības grupu un ekspertu vērtējums, kas vēl jo vairāk apliecina “Teniss KPK” idejas vērtību un sabiedrības novērtējumu.

Komandas dalībnieces uzsver, cik no-

zīmīga ir profesionāla projekta rakstītāja iesaiste, īpaši gadījumos, kad pašiem nav pieredzes dokumentu sagatavošanā. Paula Anna saka: “Katram ir jādara savs darbiņš.” Arī Kristīna piebilst: “Bez kompetenta projekta rakstītāja mēs nebūtu tik veiksmīgi tikušas uz priekšu. Lielākais spēks bija komandā, kas ne tikai sapņoja, bet arī gāja un darīja.” Svarīgu lomu spēlēja arī apkārtnējo cilvēku atsaucība un atbalsts – viņi jutuši patiesu līdzdalību un interesi, kas deva papildu spēku. “Ja klauvējam pie durvīm – nevienas nepalika slēgtas,” atceras Kristīna.

Lai gan ceļš nebija viegls, gan Kristīna, gan Paula Anna atzīst, ka, zinot visu procesu iepriekš, iespējams, būtu vilcinājušās – tomēr rezultāts ir kļuvis par iedvesmas avotu gan viņām pašām, gan citiem. “Tas bija grūti, bet bija to vērts,” viņas atzīst ar gandarījumu.

Noslēgumā komanda pauž pateicību visiem, kuri ticēja un atbalstīja! Viņu galvenais vēstījums ikvienam uzņēmējam: “Nebaidieties sapņot un darīt. Varbūt būs grūti, varbūt neizdosies, bet vislielākā kļūda ir nemēģināt vispār. Iespējas varbūt nāk tikai vienreiz dzīvē.”

! Ja tev ir kāda ideja, kuru vēlies īstenot – atrodi savas teritorijas vietējo rīcības grupu (VRG) un sazinies ar to! VRG palīdzēs saprast, vai tava ideja atbilst vietējās attīstības stratēģijai. Iesniedzot savu projektu, tas piedalīsies projektu konkursā, uz kuru pieteikšanos katras teritorijas VRG izsludinās savā noteiktā laikā. **LL**

Rakstu sagatavoja biedrība “Liepājas rajona partnerība” un Zanda Dimanta-Svilpe, Valsts KLP tīkla Sekretariāts

MEŽSAIMNIECĪBA

KLIENTIEM PIEEJAMS JAUNAIS VALSTS MEŽA DIENESTA E-PAKALPOJUMU PORTĀLS

Lai padarītu e-pakalpojumu vidi ērtāku un mūsdienīgāku, Valsts meža dienests ir izstrādājis īpašu klientiem paredzētu portālu – epak.vmd.gov.lv. Tas nodrošina ērtu piekļuvi Meža valsts reģistra datiem un ļauj digitāli saņemt dienesta pakalpojumus vienkāršāk nekā iepriekš.

Jaunais portāls, kas no 1. jūlija pieejams meža īpašniekiem, medniekiem un meža inventarizācijas veicējiem, piedāvā plašas iespējas: iesniegumu iesniegšanu, maksājumu veikšanu un pakalpojuma statusa pārraudzību. Īpaši būtiski – portāls ir pielāgots lietošanai dažādās ierīcēs, ļaujot strādāt gan pie datora, gan no mobilajām ierīcēm.

No profesionāļu rīka uz lietotājam draudzīgu vidi

“Meža valsts reģistrs ir Valsts meža dienesta veidota informācijas sistēma, kas sākotnēji tika izstrādāta dienesta amatpersonām. Tā ir specifiska vide, kurā orientējas jomas profesionāļi, taču klientiem tā nebūt nav vienkārši saprotama. Tādēļ tika pieņemts lēmums – izveidot klientam draudzīgu un ērtu e-pakalpojumu vidi, kas atvieglotu Valsts meža dienesta pakalpojumu saņemšanu,” portāla izveidi pamato Valsts meža dienesta ģenerāldirektors **Andis Pūrs**.

Ērtāk, pārskatāmāk, pieejamāk: jaunā portāla iespējas

Sistēma izstrādāta tā, lai dokumentu iesniegšana būtu ērtāka, piekļuve iespējama no jebkuras ierīces, bet pakalpojumu apmaksu un izpildes gaitas uzraudzīšana – ātra un pārskatāma. Darba sesija tagad ilgst līdz trim stundām, ļaujot netraucēti veikt vairākas darbības vienlaikus.

Šobrīd portālā piekļuve nodrošināta 21 pakalpojumam, katram no tiem pievienots skaidrojums un video pamācība, savukārt klientu viedokļi par pakalpojumu kvalitāti tiek izmantoti uzlabojumu veikšanai. Atbalstam pieejama e-pasta adrese: atbalsts@vmd.gov.lv, bet pārejas periodā saglabāta arī iepriekšējā sistēma: gis.vmd.gov.lv.

VMD e-pakalpojumu portāla sāklapa

Portālā iespējams ne tikai iesniegt vai atsaukt iesniegumus un pārskatus, bet arī pilnvarot citas personas darbībām dienesta sistēmā. Piemēram, atjaunošanas pārskatus iespējams reģistrēt vairākus vienlaikus, ja datu rādītāji sakrīt.

E-pakalpojumi pieejami trīs galvenajās jomās – **mežsaimniecība, medības un meža inventarizācija**. Kopumā portālā apkopoti dažādi pakalpojumi, tostarp iesniegumi par koku ciršanu, pārskati par mežsaimniecisko darbību, mednieku karšu un apliecību noformēšana, kā arī pārbaudījumi šaušanā un dati, kas nepieciešami meža inventarizācijas veicējiem.

MKPC speciālisti piedāvā atbalstu un konsultācijas meža īpašniekiem par Meža valsts reģistra (VMD GIS) un e-pakalpojumu portāla izmantošanu, iesniedzot pārskatus, iesniegumus, un meža apsaimniekošanas atbalsta interveņu plānus ES atbalsta saņemšanai.

No 1. jūlija spēkā ir jauni grozījumi “Noteikumos par koku ciršanu mežā”

No 2025. gada 1. jūlija spēkā stājušies grozījumi Ministru kabineta noteikumos “**Noteikumi par koku ciršanu mežā**”, kas attiecas uz kailcirtes veikšanu pēc koku caurmēra. Valsts meža dienests informē, ka turpmāk šis ciršanas veids būs atļauts tikai ar papildu nosacījumu ievērošanu.

Līdz šim noteikumu 9. punkts paredzēja, ka koku ciršana pēc galvenās cirtes caurmēra ir iespējama arī pirms mežaudzes sasniegtā galvenās cirtes

vecuma, ja valdošās sugas pirmā stāva koku vidējais caurmērs 1,3 metru augstumā ir vienāds ar noteikumos noteikto vai to pārsniedz.

Savukārt no šā gada jūlija papildināts arī 9.1. punkts, kas nosaka jaunu ierobežojumu – **kailcirtē pēc caurmēra nav atļauta, ja konkrētajā mežaudzē pēdējo trīs gadu**

laikā veikta kopšanas cirte. Praktiski tas nozīmē, ka Valsts meža dienests apliecinājumu šādai cirtei varēs izsniegt tikai tajos gadījumos, ja mežaudzē **2023. vai 2025. gadā kopšanas cirte nav veikta**.

Šī izmaiņa ieviesta ar mērķi nodrošināt meža ilgtspējīgu apsaimniekošanu, kā arī novērst situācijas, kad kopšanas cirte īsi pirms kailcirtes samazina mežaudzes faktisko vērtību vai ietekmē tās struktūru.

MKPC speciālisti piedāvā meža īpašniekiem veikt valdošās koku sugas caurmēra mērījumus, lai noskaidrotu, vai mežaudze atbilst noteikumos noteiktajam caurmēra vērtībām galvenajai cirtei, kā arī sniedz ieteikumus par piemērotāko rīcību konkrētās mežaudzes apsaimniekošanā.

Līdz 2025. gada 30. septembrim meža īpašniekiem ir iespēja izmantot arī ES līdzfinansētu konsultāciju atbalstu, lai saņemtu konsultācijas un praktiskus padomus sava meža apsaimniekošanā, tostarp arī mežaudzes novērtējumu par mežaudzes atbilstību nociršanai galvenajā cirtē pēc caurmēra.

Par pakalpojumu vai konsultāciju saņemšanu lūdzam sazināties ar MKPC reģionālo nodaļu speciālistiem vai MKPC Mežsaimniecības projektu vadītāju E. Šķuburi, mob. tālr.: 27812527, biroja tālr.: 63050477.

Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs,
Rīgas iela 34, Ozolnieki, Ozolnieku pag., Ozolnieku nov., LV-3018, tālr. 63050220,
admin@llkc.lv, laukutikls@llkc.lv

WWW.LLKC.LV
WWW.LAUKUTIKLS.LV

BRISELES GAITEŅOS

EIROPAS KOMISIJAS BUDŽETA PRIEKŠLIKUMS RAISA DISKUSIJAS

Eiropas Komisija jūlija vidū publicēja priekšlikumu Koņepjās lauksaimniecības politikas (KLP) finansēšanai laika posmam pēc 2027. gada. Par to neapmierinātību paužušas daudzas ES dalībvalstis un lauksaimnieku organizācijas, jo KLP tiek garantēts par 70 miljardiem eiro mazāk budžeta nekā šajā periodā.

EK, publikojot priekšlikumu, norāda, ka KLP pēc 2027. gada saglabāšot plašu instrumentu klāstu lauksaimniecības finansēšanai, piedāvājot stabilitāti un paredzamību. Norobežots budžets vismaz 300 miljardu eiro apmērā ienākumu un krīzes atbalstam nodrošinās, ka atbalsts ES lauksaimniekiem tiek saglabāts tādā pašā līmenī kā pašreizējā KLP. Ienākumu atbalsts jaunajā KLP ietvers visus maksājumus, kas atbalsta lauksaimnieka ienākumus vai uzņēmējdarbības pamatojumu, tostarp platībatkarīgu ienākumu atbalstu, agrovīdes pasākumus un pasākumus saimniecībās, piemēram, saimniecību modernizāciju, dažādošanu vai jaunu prakses veidu un tehnoloģiju ieviešanu.

Pārējie KLP instrumenti, tajā skaitā LEADER programma, tiks finansēti no Nacionālajiem un reģionālajiem partnerības plāniem 865 miljardu eiro vērtībā. Turklāt jaunais Konkurētspējas fonds nodrošinās papildu finansējumu pētniecībai un inovācijām lauksaimniecības nozarē.

EK piedāvā izveidot arī lielāku vienotās drošības tīklu 6,3 miljardu eiro apmērā, lai atbalstītu lauksaimniekus tirgus traucējumu gadījumā, faktiski divkārtšojot pašreizējā KLP krīzes rezervi.

Viens budžets lauksaimniecībai un lauku apvidiem

Saskaņā ar turpmākajiem ES budžeta priekšlikumiem KLP pēc 2027. gada izmantos vienkāršāku un elastīgāku īstenošanas sistēmu, apvienojot divus fondus no pašreizējiem diviem pilāriem. Šī sistēma uzlabos stratēģisko plānošanu, lai risinātu vietējās vajadzības un nozaru specifiskās problēmas. Tā arī atvieglos finansējuma pārvaldību.

Jaunie lauksaimnieki saņems atbalstu no KLP, taču viņi gūs labumu arī no reformām un instrumentiem, ko dalībvalstis piedāvās, lai padarītu lauku apvidus

pievilcīgākus dzīvošanai, nodrošinātu labāku savienojamību, būtisku pakalpojumu un bērnu aprūpes sniegšanu, prasmes un izglītību u. c.

Mērķtiecīgāks atbalsts

Garantētais platībatkarīgais maksājums būs vērst uz lauksaimniekiem, kuri aktīvi nodarbojas ar lauksaimniecību un kam tas visvairāk nepieciešams, tostarp jaunajiem lauksaimniekiem, mazajām un jauktajām saimniecībām, kā arī tiem, kas darbojas apgabalos ar dabas ierobežojumiem. Lai to panāktu, atbalsts lielākām saimniecībām tiks samazināts un ierobežots līdz 100 000 eiro, lai nodrošinātu taisnīgāku sadali. Šo atbalstu pilnībā finansēs ES.

Vienlaikus ienākumu atbalsta rīki, kas iepriekš bija iekļauti KLP otrajā pilārā, joprojām būs pieejami. Atbalsts investīcijām saglabātu svarīgu lomu, ļaujot lauksaimniekiem un citiem saņēmējiem palīdzēt sasniegt ekonomiskos, vides, dzīvnieku labturības un sociālos mērķus.

Priekšlikumā īpaša uzmanība tiek pievērsta arī jauno lauksaimnieku atbalstam un paaudžu maiņas veicināšanai. Tajā ir iekļauts iesācēju komplekts, kas paredzēts, lai palīdzētu jaunajiem lauksaimniekiem nostiprināties nozarē. Katrai dalībvalstij būtu jāpieņem paaudžu maiņas stratēģija, kas pielāgota tās vajadzībām.

Elastīgāka, uz rezultātiem orientēta politika

Balstoties uz 2021. gada KLP reformu un nepieciešamību pēc turpmākas vienkāršošanas, dalībvalstis uzņemsies lielāku atbildību par politikas mērķu sasniegšanu, novirzot atbalstu galvenajām prioritātēm un pielāgojot darbības, lai maksimāli palielinātu to ieguldījumu ES mērķu sasniegšanā. Vienlaikus EK, izmantojot kopīgu mērķu un noteikumu kopumu, nodrošinās, ka tiek saglabāti vienlīdzīgi konkurences apstākļi starp dalībvalstīm. Tā izdos KLP ieteikumus, lai palīdzētu dalībvalstīm sagatavot savus plānus.

Atbalsts vides un klimata rīcībai

Ienākumu atbalsta saņēmējiem tiek ieviesta jauna lauksaimniecības pārvaldības sistēma. Tā aizstāj pašreizējo nosacījumu sistēmu, nodrošinot līdzsvarotu

un elastīgāku pieeju, pielāgojot to vietējiem apstākļiem un ražošanas sistēmām. Sasniedzamo vides mērķu līmenis joprojām ir augsts, un tie ir noteikti ES līmenī, piemēram, augsnes potenciāla saglabāšana, upju gultņu aizsardzība pret piesārņojumu vai mitrāju un kūdrāju aizsardzība. Dalībvalstis noteiks labāko praksi šo mērķu sasniegšanai. Tas atspoguļo teritoriālo pieeju, kas paziņota Lauksaimniecības un pārtikas vizijā.

Priekšlikums arī mudina lauksaimniekus labāk pārvaldīt riskus un veikt preventīvus pasākumus pret krīzēm, pateicoties arī līdzfinansētiem pasākumiem. Piemēram, apdrošinātajiem lauksaimniekiem pēc dabas katastrofām tiks nodrošināti izdevīgāki krīzes maksājumi. Investīcijas ražošanas potenciāla atjaunošanai pēc dabas katastrofas vai dzīvnieku slimības uzliesmuma joprojām būs pieejamas.

Lauksaimniecības tirgi

Papildus KLP tiesiskajam regulējumam tiek pārskatīti vairāki citi Kopīgās tirgus organizācijas regulas noteikumi, lai atspoguļotu izmaiņas lauksaimniecības nozarē. Tie būtu sekojoši.

- Veselīga uztura veicināšana, izmantojot vietēji iegūtus produktus, izmantojot ES skolu programmas, atjaunojot bērnu saikni ar lauksaimniecību.
- Jaunas proteīnaugu nozares izveide, lai stiprinātu vērtību ķēdi reģionālā, valsts un starptautiskā līmenī.
- Aizsargāt noteiktus ar gaļu saistītus terminus, lai saglabātu augstus ražošanas standartus attiecībā uz gaļas un gaļas produktu dabisko sastāvu.
- Nākotnē ieviest tirdzniecības standartus proteīnaugiem, liellopu gaļai, cūkgaļai, aitas gaļai, kazas gaļai un sieram, tostarp izcelsmes marķējumu.
- Lauksaimniecības preču sagatavotības un pieejamības uzlabošana ārkārtas situācijās.

Likumdošanas priekšlikums iesniegts pieņemšanai Eiropas Parlamentā un Padomē, kur jau saņēmis kritiku par samazināto finansējumu KLP un prognozējamo birokrātijas pieaugumu. Jaunā KLP ir paredzēta 7 gadus – no 2028. līdz 2034. gadam.

Pēc Agri-Press informācijas sagatavoja
Iveta Tomšone, LLKC Apgāda vadītāja

Termins, kura laikā var iesniegt pieteikumu, iesniegumu vai atskaiti, iesniegumu un atskaiti apkopšanas datumus vai iesniegšanas beigu datumus.

SVARĪGĀKIE DATUMI, KURUS LAUKU UZNĒMĒJS NEDRĪKST AIZMIRST 2025. GADA SEPTEMBRĪ

Termins	Augusts							Septembris							Oktobris												
	1	6	15	16	17	18	20	21	22	23	25	27	31	1	2	6	15	16	17	18	20	22	23	25	27	31	
Platību maksājumi																											
Projekti un investīcijas																											
Pievienotās vērtības nodoklis (PVN)																											
Mikrouzņēmumu nodoklis																											
Valsts sociālās apdrošināšanas obligātās iemaksas																											
Dabas resursu nodoklis																											
Darījumu kvītis																											
Skaidras naudas deklarācija																											
Iedziņotāju ienākuma nodoklis																											
Uzņēmumu ienākuma nodoklis																											
Grāmatvedība un nodokļi																											
Bezprocentu īstmina aizdevums no iktspēju sekmejošā ienākumu pamātalbalsta																											
Atbalsts ieguldījumiem lauku s-bās konkrētās rēspējai: preventīvie ieguldījumi atkopības s-bām - žogu izveide, sargsuņu iegāde																											
PVN mēneša (ceturkšņa) deklarācija un maksāšanas termiņš																											
Nodokļa samaksas termiņš																											
Mikrouzņēmumu nodokļa deklarācija																											
Nodokļa samaksas termiņš																											
Atskaites iesniegšanas termiņš PASNO-DARBINĀTĀJIEM																											
Nodokļa samaksas termiņš - PASNO-DARBINĀTĀJIEM																											
Darba devēja ikmēneša ziņojums																											
Nodokļa samaksas termiņš - darba devējiem																											
Dabas resursu nodokļa pārskats																											
Nodokļa samaksas termiņš																											
Atskaitē par darījumu kvīšu izlietojumu																											
Deklarācija par mēneša laikā skaidrā naudā veiktajiem darījumiem																											
Paziņojums par fiziskajām personām izmaksātajām summām iepriekšējā mēnesī																											
Nodokļa samaksas termiņš																											
Uzņēmumu ienākuma nodokļa deklarācija																											
Nodokļa samaksas termiņš																											

UZŅĒMĒJDARBĪBA

GAUJMALAS OGAS “ZEMESZIEDIŅOS”

Vairis Vilemsons kopā ar savu ģimeni dzīvo un saimnieko Smiltenes novada Virešu pagasta “Zemesziediņos”. Darbībai paplašinoties, 2002. gadā tika nolemts reģistrēt zemnieku saimniecību “Zemesziediņi”, kas šobrīd savā un apkārtnē novados pazīstama kā ļoti garšīgu un kvalitatīvu ogu audzētāji. Pircēji augstu novērtējuši Gaujas krastos audzētas garšīgās avenes, zemenes un krūmmellenes. Tās tiek tirgotas sava un apkārtnē novadu tirgos, ir būs arī Rīgā. “Zemesziediņu” ogas var iegādāties arī saimniecībā uz vietas.

“Zemesziediņi” nav dzimtas saimniecība, bet tā tika iegādāta, un ģimene uzsāka dzīvi un saimniekošanu jaunā, skaistā vietā Gaujas krastā. Tā kā zemes bija nedaudz vairāk par 10 ha, skaidrs bija, ka ar lielo lauksaimniecību nekas nesanāks, nācās meklēt un atrast nišu, kuru var attīstīt salīdzinoši nelielās platībās.

Saimniecībā veikti lieli ieguldījumi

Sākums ogu audzēšanā nebija rozēm kaisīts, jo trūka pieredzes, zināšanu, bet uzņēmība un spīts ņēma virsroku. Mācoties no savām kļūdām, no dabas kaprīzēm, veikti lieli ieguldījumi ražošanas sakārtošanā – izrakti dīķi, izveidots dziļurbums ūdens piegādei, izveidota laistīšanas sistēma, kā arī uzstādītas saules baterijas, kas darbina ūdens sūkni. Vairis atzīst, ka laistīšanas sistēma tagad nodrošina kvalitatīvas ogas un palielinājusies iegūtā raža no ha.

“Pirmās avenes iestādīju 2002. gadā, bija karsta vasara, tad mums nebija dīķa, ūdeni vedām vairākus kilometrus no Gaujas ar mucu. Bet, kad tu visu dienu novadā un redzi, ka vagas ir atkal jau sausas, tad var sacīt, ka tā ir cīņa ar vējdzirnāvām. Žēl sava ieguldītā darba un resursu. Pirmajā gadā man ziedēja hektārs zemeņu, es tās cītīgi laistīju, bet, kad sākās ogas, šis dīķis ar četru metru dziļumu bija tukšs, un es no hektāra novācu tikai divus spaiņus ogu, jo tās sažuva,” atceras Vairis Vilemsons.

“Zemesziediņu” saimnieks pie avenū lauka rāda laistīšanas sistēmu, kas karstumā sniedz veldzi katram stādam. Turpat blakus arī dīķis, kur ik pa brīdim ieslēdzas dziļurbuma sūkni. Saim-

Foto: Viola Aija Kapasnite un Sarmīte Dervence

“Zemesziediņu” saimnieks Vairis Vilemsons

nieks stāsta, ka sākuma gadu bēdīgā pieredze arī likusi meklēt risinājumu, lai ogu raža nebūtu pakļauta dabas kaprīzēm. Tagad ogu laistīšana uz lauka, var teikt, ir saules ziņā, jo dīķa malā izvietotas saules baterijas, kas darbina sūkni. Šajā gadā gan laistīšanas sistēma klusē, jo ūdens problēmu nav, tā ir vairāk, nekā vajag. Karstā laikā laistīšanas sistēma darbojas nepārtraukti no pulksten desmitiem līdz vakarā sešiem. Ūdens no artēziskā urbuma vispirms tiek sapumpēts dīķī, kur tas vairākas stundas uzsilst un atdzīvojas. Domājot,

kā ūdens no dziļurbuma nonāks dīķī, saprasts, ka ir vajadzīga elektrība. Interesējoties par elektrības pievilksanas iespējām, zinoši speciālisti sacīja, ka elektrību ievilkt būs krietni dārgāk nekā uzstādīt saules baterijas, tāpēc nolemts par labu tām. Elektrības ievilkšana jau pati maksā, pēc tam jāmaksā par elektrību, bet nopirkta saules baterijas un tagad nav jāmaksā ne par ko.

Laistīšana ir svarīga ne tikai ogu augšanas un gatavošanās procesā, bet bez laistīšanas avenāji arī neauga. Pagājušajā gadā diezgan stingri nācās laistīt, visi trīs sūkņi darbojās bez mitas. Toties rezultātā bija veselīgs stādījums un arī ogas bija lielas un skaistas.

Ne vienmēr viss notiek, kā plānots. Atceroties noietu ceļu no idejas par saules baterijām līdz tās realizēšanai, Vairis tā skumji pasmaida un stāsta, ka saules bateriju uzstādīšana no sākotnēji plānotajām izmaksām 3000 latu kopumā prasīja 5000 latu. Aizņemta nauda bankā. Nu jau tā ir vēsture, bet saimnieks atzīst, ka nenožēlo nevienu ieguldīto santīmu.

► 16. lpp.

Mācību praktiskās nodarbības maijā

Krūmmelleņu stādījums

◀ 15. lpp. Nepārtraukti jāmeklē iespējas un jāmacās

Vairis Vilemons atzīst, ka zemniekam visu laiku ir jāmeklē iespējas, kā pilnveidot savu saimniekošanu, un tas nozīmē arī mācīšanos un dažādu kursu apmeklēšanu. Viņš mācās savā un blakus novados organizētās mācībās, dodas pieredzes braucienos, konsultējas ar ziņoņiem, pieredzes bagātiem kolēģiem. Nācies darboties arī kaimiņu – Igaunijas projektos, dalīties ar tiem savā pieredzē un arī daudz ko labu iemācīties.

Z/s “Zemesziediņi” ir ilggadējs LLKC Alūksnes biroja klients un nu jau arī sadarbības partneris, jo saimniecībā ir notikušas mācību praktiskās nodarbības, kuru ietvaros Vairis dalījās savā ilgo gadu pieredzē.

Šajos gados saimniecībā veikti arī dažādi eksperimenti ar zemeņu šķirnēm, stādīšanas laikiem, veidiem. Galvenais uzdevums bija atrast klientu garšas kārpiņām vismiļākās šķirnes, kā arī pēc iespējas ilgāk pagarināt ogu ražas laiku, lai tas ievilkto vēl augsta sākumā. Izmēģinājumu ir bijis daudz, bet, ieklausoties pircēju vēlmēs, zemeņu šķirnes ir tikai trīs – vecās, labās ‘Sonāte’, ‘Polka’ un ‘Malvīne’. Zemeņu saldās garšas dēļ pircēji brauc arī no kaimiņvalsts Igaunijas.

Stāsta saimnieks: “Igaunijā pēdējos gadus Apē (pierobežas pilsēta), pērkot ogas, saka, lai iemāca arī viņiem pašiem izaudzēt tādas. Viņu saimniekiem tas neiznākot. Saredzu perspektīvu, pircējiem patīk un pašam patīk, domāju, ka tā ir īstā manas saimniekošanas niša.”

Vairis nedaudz skumīgi saka, ka šogad avenas, neraugoties uz rūpīgo kopšanu, rekorda ražu nedošot, jo ne tikai

sausums, bet arī pārliedzīgais mitrums darījis savu – nobirusi lielākā daļa apakšējo lapu. Ogas būs tikai no augšējiem zariem. Savukārt krūmmellenes izskatās ļoti daudzsolīši un sola labu ražas gadu.

Kad zemenes, avenas, krūmmellenes beigušas savu uznaicienu, tām seko krūmcidonijas jeb henomeles. Lai ražas iegūšanas laiks turpinātos vēl arī septembrī, pirms pāris gadiem tās tika iestādītas teju 4 ha platībā. Saimniekam bija jāizšķiras starp sējeņiem, kuri apmēram trīs reizes lētāki, un ražīgajām un ziemcietīgajām jaunajām šķirnēm ‘Rasa’ un ‘Rondo’. Naudas ziņā atšķirība bija liela, taču pretī nostājās ražība, ziemcietība un, galvenais, šķirnēm nav ērkšķu. Nu jau iegūtas pirmās ražas, kas ļoti priecēja saimniekus, jo pārspēja cerēto. Arī produkcijas noiets turpat blakus – sadarbība ar SIA “Very Berry”.

Katrs eiro tiek ieguldīts pārdomāti

“Zemesziediņos” neviens eiro netiek ieguldīts bez rūpīgām pārdomām, aprēķiniem un konkrētiem mērķiem ne tikai šodienai, bet arī nākotnei. Vairis uzskata, ka, ne jau palielinot zemiņu platības, saimniecība var augt un attīstīties. Galvenais ir saražot arvien kvalitatīvāku produkciju, nodrošinot stādījumiem nepieciešamo, iegūt lielākas ražas, kā arī pats galvenais – lai tas viss garšo pircējiem. Ģimene vienmēr ir blakus, vajadzības gadījumos nāk palīgā. Ogu vākšanā jau vairākus gadus palīdz arī sezonas strādnieki no sava un blakus pagasta, jau zināmi cilvēki, kuriem vasarās ir atvaļinājumi.

Saimniecībā ir iegādāta stādījumu ierīkošanas un kopšanas tehnika, kas

atvieglo ne tik vieglo ogu audzēšanas biznesu. Daudz ir roku darba, arī ogu lasīšana. Ogas no krūma tiek lasītas kastītēs, kas ir gatavas doties pie pircēja.

Svarīgs ir ģimenes atbalsts

Kad lauku darbi visi apdarīti, stādījumi iezīti, Vairis dodas strādāt mežos, sniedzot jaunaudžu kopšanas pakalpojumus. Mežs un ziema, tas ir laiks, kad, darbinot rokas, plānojas nākamā ogu sezona, tad dzimst idejas nākotnei, vairākiem gadiem uz priekšu.

Vairis uzskata, ka veiksmīga biznesa pamatā ir zināšanas, uzņēmība, plānota un mērķtiecīga attīstība. Pats galvenais ir nemītīgs ģimenes atbalsts, bez kura “Zemesziediņos” nebūtu realizētas Vaira idejas un sapņi, nebūtu veiksmīga ogu audzēšanas biznesa attīstība. **LU**

Viola Aija KAPARŠMITE,
LLKC Alūksnes biroja
vadītāja
e-pasts:
viola.kaparsmite@llkc.lv
tālr. 64307013

Lauku Lapa

Izdots SIA “Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs” Apgāda
Adrese: Rīgas iela 34, Ozolnieki, Ozolnieku pagasts, Ozolnieku novads, LV-3018
Tālrunis: 63050220
Apgāda vadītāja Iveta Tomsone
“Lauku Lapas” redaktore Dace Millere
Reģistrācijas Nr. 000740319
Iespiests SIA “UnitedPress Tipogrāfija”
“Lauku Lapa” var abonēt
Latvijas Pastā, abonēšanas indekss 1163
Citējot un/vai pārpublicējot izdevuma “Lauku Lapa” rakstus, atsauce obligāta. Pārpublicēšanai jāsaņem Apgāda rakstiska atļauja.

Līdzfinansē
Eiropas Savienība

